

Diakonien skaper |

– Den gode møteplassen er den som kan bety forskjellen mellom de gode og de uheldige handlingene. Kirken og diakonien er et sted hvor gode møteplasser kan skapes, mener justisminister Odd Einar Dørum, som i dette intervjuet snakker om jobben sin, men med bakgrunn i mange år som «diakonimedarbeider».

★ Av Inge Grøsland

Landets justisminister har to karrierebaner; Den som politiker, som absolutt ingen har unngått å legge merke til. Mange har også lagt merke til hans «realkompetanse som høgskolelektor» som det heter i CV'en på departementets hjemmeside. Hos Dørum er det ikke noen stor splittelse mellom hans politikerkarriere og hans yrkeskarriere. Han er genuint interessert i enkeltmenneskene, deres skjebner og ikke minst deres synspunkter. Han kan drøfte lenge og inngående med sine omgivelser, det som fra en person har vært ment som en slengbemerkning. Han må komme til bunns i et hvert spørsmål. Vår justisminister er ingen teknokrat, ei heller noen lovrytter. Men med et ønske om at alle mennesker skal ha likt utgangspunkt og kunne beholde sin verdighet, passer han både som politiker og ansatt i Kirkens Bymisjon, og ikke minst som lektor ved Diakonhjemmets høgskole på midten av 80-tallet.

Dørum er en bortimot suveren debattant og retoriker. Å høre han legge ut om enkeltsaker er ikke alltid like inspirerende. Men han er en av dem som kan sette Carl I. Hagen på plass i en debatt, og ikke nok med det: Han kan sette både Carl I. Hagen og Kristin Halvorsen på plass samtidig! Dersom det ikke var han som fant opp ordtaket om å «ha to tanker i hodet på en gang», så burde det vært han.

Ingen tvil

Det er to hovedforskjeller på statsråder. Og Dørum er blant dem som vet hvordan arbeidet i et departement foregår. Da Odd Einar Dørum ble samferdselsminister i 1997 hadde han vært en av våre ledende politikere så lenge at departementet tok i mot ham med åpne armer. Justisdepartementet er blant de tunge departementer, og det var ingen tvil da statsministeren ba ham ta over der i 1999. Og da Kjell Magne Bondevik dannet sin andre regjering i oktober 2001 var Dørum det kanskje sikreste av alle kort (unnskyld utenriksminister Petersen...).

Så kommer vi der da, i departementet en februar dag og skal møte Dørum. Mens vi går gjennom den verdige stillhet hos sekretærerne på forværelset går det opp for oss: Vi kan ikke lenger kalte ham «vidunderbarn», han er forsyne meg 60 år, i år! Og litt har han da lært siden vi møtte ham første gang for 32 år siden. I det vi vises inn på statsrådskontoret av den verdige stillhet, ser vi at han kler på seg de sorte, lave skoene

– han skal i statsråd, og han vet at han ikke kan gå i maktens søyleganger i gummistøvler.

Hele mennesket

– Hvilke tanker gjør du deg som justisminister, med din yrkesbakgrunn der din arbeidsplass gjennom mange år er en diakonal institusjon, hva har du tatt med deg inn i din nåværende jobb?

– Det viktigste jeg tar med meg fra arbeidet i Kirkens Bymisjon, og inn i arbeidet som justisminister, og i det hele tatt som politiker, er alltid å se hele mennesket. Det er å vite hvor sterke de kreftene er som er inne i et menneske, til å holde fast i håpet og å skape noe, selv i de mest fortvilte situasjoner. Man skal holde fast ved evnen til å tåle og respektere mennesker som ytre sett lever under fornredrede vilkår. Kort sagt alltid beholde respekten for mennesket og menneskets verdighet uansett de ytre forhold.

Dette betyr ikke at det alltid går godt, det vet vi. Men det betyr at jeg har med meg en ballast som gjør det lettere for meg å se de krefter som gir liv, og som gir mening til liv. Samtidig har jeg med meg en meget sterk erfaring om hvordan systemer både kan hjelpe og knuse mennesker. Det betyr at jeg er særlig opptatt av hvordan store og små systemer hjelper mennesker og holder fast på evnen til å samarbeide.

Skape møteplasser

– Hvordan kan Kirken bidra til en samfunnsutvikling med mindre kriminalitet og mer omsorg og solidaritet?

– Kirken kan vel først og fremst bidra med å være et sted hvor dørstokken er lav og døren er åpen, og der vi igjen har evnen til å se mennesker uavhengig av deres ytre. Gjennom menighetene og diakonitjenesten har kirken en anledning til å skape møteplasser. Møteplasser som gir en menneskelig kontakt som kan bety forskjellen mellom de handlinger som blir gode og de handlinger som kan ende i kriminalitet.

Samtidig er kirken en stor bevegelse. Hver får finne sin plass i denne bevegelsen, men ett eksempel på det jeg nå sier, er Kirkens bysjøns kafe Møtestedet i Oslo sentrum der blant annet narkomane får slippe inn og ikke blir jagd vekk.

Andre eksempler på engasjement er Evangeliesentrene med all sin frodighet og livsbejaende kristentro som også gir

møteplasser

livline til mennesker i drift. Kirken bør nok blant annet på sine kirkemøter regelmessig drøfte den utfordring som du her reiser. Den handler egentlig om hvordan vi kan bygge inkluderende fellesskap i stedet for de fellesskap som så lett ekskluderer. Her er det både mye å være lei seg over, men også mye å glede seg over i kirken.

Vi får ta fatt på de gledesfylte erfaringene og spre dem. Jeg tror mer på det enn å utøve tukt på vegne av medmennskelighet.

Rolle

– Hvilken rolle skal det diakonale arbeid spille i en slik utvikling innen for kirken, men også i andre institusjoner og organisasjoner?

– Det diakonale arbeidet er viktig for kirken av flere grunner. Først og fremst fordi det er et sted der man i ytterste forstand kan stå for betingelsesløs hjelp og på den måten nå fram til mennesker i den ytterste nød, slik for eksempel Frelesarmeens gjør det. Men samtidig er det diakonale arbeidet et sted der mennesker i kirken som ellers kan strides om trosspørsmål og om sosialetiske spørsmål, kan møtes for å leve ut Kristi budskap om å trenge sammen med mennesker. Å gå sammen med mennesker er en utfordrende ferd som man aldri vet hvor ender, men som i kirkens historie alltid har gitt både håp og løsning for mange.

Sagt med andre ord, så er diakonien kirkens brede mobilisering av den frivillige innsats som alltid har spilt en stor rolle i Norge, og som fortsatt vil gjøre det dersom man klarer å finne vår tids arbeidsformer for dette.

Fengselsdiakoner

– Diakoner er brukbare til mye, blant annet med lange tradisjoner i institusjoner. Med

vanskeltigheter i fengselsvesenet, soningskører, sosiale problemer, skulle vi ikke ha fengselsdiakoner, like gjerne som fengselsleger og fengselsprester?

– Det er klart at godt frivillig arbeid også må eksistere sammen med mennesker som har utdannelse, slik som prester, psykologer, diakoner og andre har. Disse yrkesgruppene kan finne sin naturlige plass i ulike institusjoner, og det gjør de da også, uten at jeg nå vi gå inn på eller låse dette til bestemte institusjoner. Men generelt vil jeg si at kristent frivillig arbeid betyr veldig mye for spesielt ettervernsarbeidet i forbindelse med kriminalomsorgen og spiller også en rolle i alt det vi kaller det forebyggende arbeid. Det kan alltid være en grunn til å drøfte om vi utnytter kreftene og energien i dette landskapet godt nok? Det er jeg åpen for å diskutere og reflektere i naturlige praktiske sammenhenger.

Sier justisminister Odd Einar Dørum.
Han forsvinner ut til en statssekretær som venter ute i den stille verdigheten. Etter fotografering, bare gikk han, mens vi pakket sammen datamaskin og fotoapparat i en som verdighet, lurte vi et øyeblikk på om vi skulle skrive en Kongelig Resolusjon, eller kanskje en kort Stortingsmelding. Men vi gikk ut i februarldagen igjen...

